

2

คุณค่าของ งานสังคมสงเคราะห์

สดีเส คัมทรัพย์อนันต์

กลุ่มงานสังคมสงเคราะห์ สถาบันราชานุกูล กรมสุขภาพจิต

สังคมสงเคราะห์ 2518-2521

Ph.D. Candidate การบริหารสังคม คณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์

สังคมต้องการนักสังคมสงเคราะห์ วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ศาสตร์
ยังเป็นที่ต้องการเพื่อการเยียวยาและพัฒนาสังคมในท่ามกลางกระแส
โลกาภิวัตน์ที่ผู้คนบูชาหรือนิยมวัตถุกันอย่างหวับหวัป่า จนลืมนคุณค่า
ของความคิด

ผลพวงตามมาคือ ปัญหาสังคมที่รุนแรงมากขึ้นทุกวัน สังคมแตก
แยก สังคมขาดการช่วยเหลือเกื้อกูลกัน มีปัญหาอาชญากรรมเกิดขึ้น
ทุกวัน คนไทยมีความเครียดเพิ่มขึ้น กลุ่มผู้ด้อยโอกาสเพิ่มมากขึ้น ฯลฯ
แม้ว่านโยบายด้านสังคมได้รับการบันทึกไว้ในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและ
สังคมแห่งชาติมาแล้วก็ตามแต่ การนำนโยบายมาปฏิบัติให้เกิดจริงยังมี
ปัญหา วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ซึ่งทำงานกับผู้มีปัญหาสังคม จึงต้องรับ
ภาระหนักมาก เพราะปัญหาสังคมทวีคูณขึ้นทุกวัน ทั้งนี้สังเกตได้จาก
ข่าวสารตามหน้าหนังสือพิมพ์หรือรายการข่าวจากสื่อมวลชนทุกชนิด

การป้องกันปัญหาสังคมเป็นทางออกที่ดี แต่การดำเนินการป้องกัน
ควรมีการกำหนดมาตรการและวิธีการทำงานด้านสังคม โดยสร้าง
นโยบายของประเทศด้านสังคมที่มุ่งเน้นเฉพาะ และควรให้คุณค่าแก่
วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ เพื่อให้เกิดขวัญกำลังใจในการทำงานเพื่อดูแล

ช่วยเหลือพัฒนาศักยภาพมนุษย์ วิชาชีพสังคมสงเคราะห์ ซึ่งให้ความสำคัญกับคุณค่าทางสังคม จึงเป็นเครื่องมือที่ทรงประสิทธิภาพในการทวนกระแสการพัฒนาแบบนิยมวัตถุของประเทศในยุคสมัยปัจจุบัน

จากการปฏิบัติงานสังคมสงเคราะห์ทางการแพทย์มานาน 20 กว่าปี ผู้เขียนเห็นว่า นักสังคมสงเคราะห์วิชาชีพ ทำงานโดยคำนึงถึงความเป็นมนุษย์มากที่สุด ความเป็นมนุษย์มิได้ต้องการเพียงการดูแลรักษาทางการแพทย์อย่างเดียว แต่การดูแลรักษาทางสังคม จิตใจจะช่วยเติมเต็มความเป็นมนุษย์แบบองค์รวม (Holistic) ให้แก่ผู้ป่วยได้มากขึ้น

นักสังคมสงเคราะห์จะช่วยให้ผู้ป่วยได้เดินทางกลับบ้านไปอยู่กับครอบครัวได้อย่างปลอดภัยและอบอุ่น นักสังคมสงเคราะห์ช่วยให้ครอบครัวได้เข้าใจผู้ป่วยและปฏิบัติต่อผู้ป่วยเยี่ยงคนปกติ เพื่อป้องกันการกำเริบซ้ำ (Relapse) แม้แต่ผู้ป่วยที่มีความบกพร่องทางสติปัญญา นักสังคมสงเคราะห์พยายามฟื้นฟูทักษะทางสังคม เพื่อให้ผู้ป่วยมีศักยภาพในการได้รับโอกาสจากการทำงาน และลดการสร้างตราบาป (Destigma) แก่ผู้ป่วยจากสังคมรอบข้าง

บางครอบครัวที่มีปัญหาจากการดูแลบุตรที่ป่วยด้วยโรคทางจิตเวช ทำให้ท้อถอย ไม่ยอมรับการเจ็บป่วยนำสู่ปัญหาทางจิตเวช เกิดปัญหาทะเลาะและหย่าร้าง บางรายเครียดถึงขั้นจะฆ่าตัวตาย นักสังคมสงเคราะห์ต้องทำการบำบัด ฟื้นฟูด้านสังคม จิตใจ โดยการให้บำบัดรายบุคคล รายกลุ่ม และรายครอบครัว เพื่อป้องกันปัญหาสังคม

นอกจากนี้นักสังคมสงเคราะห์ยังทำหน้าที่ประสานทรัพยากรภายในองค์กร และสร้างเครือข่ายการทำงานในชุมชน เพื่อช่วยเหลือให้ครอบครัวสามารถดำเนินชีวิตอยู่ในชุมชนได้อย่างปกติ โดยการวางแผนร่วมกับทีมสหวิชาชีพ เพื่อกลุ่มบุคคลเหล่านี้กลับคืนมาสู่สังคมได้ นี่คือ “การสร้างคุณค่าทางสังคม” ให้แก่ผู้ใช้บริการ

นักสังคมสงเคราะห์จะแบกรับภาระอันหนักหน่วงในการเยียวยาและพัฒนาสังคมได้อย่างมีประสิทธิภาพ ก็ต่อเมื่อเราสามารถพัฒนางานให้ได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น และเราจะพัฒนาได้ก็ต่อเมื่อ

มีการศึกษาต่อเนื่อง ทั้งจากเครือข่ายนักสังคมสงเคราะห์กันเอง หรือจากคณะสังคมสงเคราะห์ศาสตร์ในฐานะเจ้าหลอมสำคัญของเรา

ท่านทราบไหม ทำไมนักสังคมสงเคราะห์จึงมักมีจิตวิญญาณของความต้องการช่วยเหลือเพื่อนมนุษย์ให้ได้รับความเป็นธรรม โดยการจัดสรรทรัพยากรในสังคมอย่างเท่าเทียม ให้คนไทยมีความเป็นอยู่ที่ดี มีความสุขกาย-ใจอย่างพอเพียง ก็เพราะนักสังคมสงเคราะห์นั้นทำงานแก้ปัญหาของคนไข้หรือผู้ประสบปัญหาแล้ว รู้สึกอึดอัดใจ มีวิชาชีพอีกไม่มากนักที่จะให้ความรู้สึกเช่นนี้ นอกเหนือจากการได้รับผลตอบแทนในฐานะสัมมาอาชีพ

แม้สังคมบางส่วนยังไม่เข้าใจวิชาชีพสังคมสงเคราะห์ หรือเห็นเฉกเช่นเดียวกับคนชายขอบ แต่ด้วยจิตวิญญาณเช่นนี้ วิชาชีพสังคมสงเคราะห์จึงควรค่าแก่การภูมิใจ